

Plenum

Måndag 2.12.2024 kl. 14.01—21.48

6. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av klimatlagen

Regeringens proposition RP 151/2024 rd

Utskottets betänkande MiUB 8/2024 rd

Andra behandlingen

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 6 på dagordningen presenteras för andra behandling. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslaget kan nu antas eller förkastas. — Debatt. Ledamot Garedew, varsågod.

Debatt

18.42 **Kaisa Garedew ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen aiemman päätöksen ja ympäristövaliokunnan mietinnön mukaisesti hallitus poistaa kunnilta aivan pätkähullun ilmastosuunnitelmien laatimisvelvoitteen. Kiitos tästä järkipäätöksestä, joka säästää kunnilta virkamiesten ja päättäjien aikaa ja valtiolta 2,8 miljoonaa euroa vuosittain.

Kyse on siis yhdestä niistä toimista, joilla hallitus sekä tasapainottaa valtiontaloutta että purkaa turhaa sääntelyä — kaksi kärkeä yhdellä iskulla. Kolmas kärpänen kaupan päälle on itse ilmastoideologian suitsiminen. Omasta mielestäni kaikkien ilmastotoimien ja hiili-neutraalisuustavoitteiden tulisi olla aina kustannustehokkaita kaikille osapuolille, kuten kansalaisille, kunnille, yrittäjille ja valtiolle, ja eritoten vapaaehtoisia.

Tieteellisten tutkimusten mukaan ilmakehän hiilidioksidipitoisuus on keskimäärin 0,04 prosenttia. Tuosta määrästä on ihmisen aiheuttamaa hiilidioksidia noin 4 prosenttia. Suomen osuus siitä on vain noin tuhannesosa. Noin 96 prosenttia maailman hiilidioksidipäästöistä syntyy siis ilman ihmisen vaikutusta vapautumalla luonnosta ja meristä. Jos nyt tähän ilmastoideologiaan uskoo, niin eiköhän Suomi ole tehnyt jo enemmän kuin oman osansa verrattuna niihin maihin, joiden päästöt ovat maailmanlaajuisesti suuret.

Arvoisa puhemies! Onneksi tämä hallitus laittaaakin omat kansalaiset ja heidän arjen kustannuksensa ja kuntien välttämättömät tehtävät ilmastohulluuden edelle. Toivon, että kunnat ymmärtävät nyt itsekkin priorisoida eivätkä laittaisi tässä tiukassa taloustilanteessa vähäiä rahojaan ja tuhlaasi aikaansa näihin jonninjoutaviin ilmastosuunnitelmiin vaan keskittyisivät mieluummin lakisääteisiin tehtäviin, kuten lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen kouluissa ja varhaiskasvatuksessa.

Jos joku kunta nyt kuitenkin haluaisi tehdä tällaisen turhan ja aikaa vievän kalliin suunnitelman, olisi EU:lta mahdollisuus saada rahoitusta siihen. Eli tällaisiinkin turhuuksiin EU syyttää meidänkin sinne maksamia varoja. EU:ltakin olisi viisaampaa nyt laittaa kaikki liikenevät rahat mieluummin yhteiseen puolustukseen, turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen eikä tällaiseen ilmastoideologiaan. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 126/2024 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalli, edustaja Kalli on poissa. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

18.45 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Ehkä ensiksi tähän edelliseen edustaja Garedewin puheenvuoroon, tähän ilmastoideologiaan, jota hän kuvasi. Nykyisen Orpon ja Purran hallituksen ilmastotavoitehan on tismalleen sama kuin edellisen hallituksen [Mai Kivelä: Jep!] — tämä ei tuossa äskeisessä keskustelussa muuten tullut esille eikä edustaja Garedewinkaan puheenvuorossa. [Aki Lindénin välihuuto] Ilmeisesti tämä ilmastoideologia nyt sitten maistuu osittain.

Mutta mitä kuntiin tulee, mistä tässä on kyse — siis käytännössä tästä, että ilmastolakiin vasta tovi sitten lisätty velvoite kunnille laatia ilmastosuunnitelma — niin sen poiston tässä kyllä hallitus kuorruttaa aika vahvalla identiteettipolitiikalla eikä nyt sitten ollenkaan katso, mitä käytännön hyötyjä siitä on ollut tai voisi tulevaisuudessa olla.

Ensinnäkin tämä suunnitelma on velvollisuus laatia vain kerran vaalikaudessa, siis neljän vuoden välein, aika harvoin. Kunnalla on muita lakisääteisiä asiakirjoja, jotka pitää joka vuosi päivittää, ja ne ovat vähintäänkin yhtä työläitä. Ja itse asiassa tämä velvoite tehtiin kuntien toivomuksesta. On monia kuntia, varsinkin pieniä kuntia, joissa ei aikaisemmin ole ollut resursseja tehdä tätä suunnitelmaa.

No, mitä täällä suunnitelmalla sitten tähän mennessä on saavutettu? On kuntia, joissa on useissa kunnan kiinteistöissä esimerkiksi päivitetty energiantuotantomuoto. On siirrytty kalliista öljylämmityksestä maalämpöön tai kotimaiseen biolämpöön, eli on tehty tällaisia käytännöllisiä, arjessa hyvin järkeviä, maalaisjärkisiä ratkaisuja, mutta se on tarvinnut vain niin kuin buustiksi sen, että on tehty, kerrankin ajan kanssa paneuduttu tähän asiaan. Suurimmilla kunnilla on enemmän resursseja tehdä näitä suunnitelmia, siitä olen täysin samaa mieltä hallituksen kanssa, mutta kyllä tässä nyt pienet kunnat jäävät sitten huonoimpaan asemaan. Monet niistä ovat olleet halukkaita näitä tekemään, varsinkin sen takia, kun nämä vihreän siirtymän investoinnit ovat tietenkin sellaisia, joita jokainen kunta haluaa, koska teolliset investoinnit tulevat painottumaan entistä enemmän näihin ilmastopäästöjä vähentäviin teollisiin investointeihin — ei niinkään sen takia, että valtiot tähän ohjaisivat, vaan sen takia, koska kuluttajat haluavat sellaisia ostaa ja markkinat ohjaavat siihen, vaikka perussuomalaiset tässä kuinka yrittäisivätkin tätä identiteettipoliittista kuorrutusta tähän päälle laittaa.

Arvoisa puhemies! Tällä perusteella — siis sillä, että suomalaiset kunnat haluavat tästä ilmastosuunnittelusta pitää kiinni — esitän, että tämä lakiehdotus hylätään ja hyväksytään keskustan lausumaehdotus.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

18.48 Pinja Perholehto sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Haagissa alkoi tänään historiallinen ilmasto-oikeudenkäynti. Ajatus siitä voi tuntua aika kaukaiselta, mutta irvokasta kyllä, tismalleen samaan aikaan täällä koto-Suomessa käydään keskustelua ilmastolain vesittämisestä, käydään ilmeisesti myös keskustelua siitä, onko ilmastopolitiikalle ylipäättävä tarvetta, ja tismalleen samaan aikaan täällä koto-Suomessa joukko ympäristö- ja ihmisoikeusjärjestöjä on haastanut pääministeri Petteri Orpon hallituksen oikeuteen riittämättömien ilmastotoimien takia. Yksi osa tätä kannetta on nimenomaisesti hallituksen esitys, jota tässä salissa tällä hetkellä käsitellään.

Punkt i protokollet PR 126/2024 rd

Edellinen, Marinin hallitus otti kaksoiskriisin eli luontokadon ja ilmastomuutoksen toisissaan. Tämä näkyi aika monessa asiassa, mutta myös siinä, että ilmastolaki uudistettiin — ei siksi, että sitä olisi hallinnollisesti vain haluttu uudistaa, vaan siksi, että tulevaisuuden sukupolvillakin olisi mahdollisuus elää hyvin ja hengittää terveesti ja että tämä oikeus ja myös päättäjien velvollisuus toimia sen eteen kirjataan lakiin.

No valitettavasti nyt tämä nykyinen, Orpon hallitus ei tunnista enää tarvetta torjua ilmastokriisiä, vaan haluaa päätös toisensa jälkeen lähettää ympäri Suomea, tällä kertaa kuntiin, viestin siitä, että ilmastokriisi ei olekaan tässä ja nyt, että meidän tapaamme elää ja pyörittää maailmaa ei tarvitsekaan muuttua tässä ja nyt, että ilmastomuutoksen hillintä ja sen vaikutuksiin varautuminen ei olekaan, esimerkiksi juuri siellä kunnissa, työtä, jota kannattaa ja pitää tehdä tässä ja nyt.

Tämänkaltaisen poukkoileva politiikka, jossa ilmastolakia muutetaan sen oltua voimassa vasta vuoden, on myrkkyä. Se on myrkkyä taloudelle, se on myrkkyä hallinnolle, ennakoitavuudelle, ennen muuta tässä tapauksessa myös kuntien sitoutumiselle ilmastopolitiikkaan. Ja siksi kunnissa ja kaupungeissa tarvitaan työrauha. Jos niille sellainen voitaisiin antaa sekä positiivisesti kannustaa, aika paljon todennäköisemmin nämä kunnat ja kaupungit myös onnistuisivat tekemään alueillaan merkittäviä ilmastoratkaisuja liittyen esimerkiksi kaavoitukseen, maankäyttöön, liikennesuunnitteluun, hankintoihin ja niin edelleen. Ja harvinaisen usein, jos on halunnut aidosti, oikeasti perehtyä siihen, mitä niissä kuntien ilmastosuunnitelmissa on, minkälaisia toimia kunnat ovat niiden myötä tehneet, nämä keinot nimenomaisesti ovat niitä kustannustehokkaita toimia, joita edustaja Garedew täällä aiemmin peräänkuulutti. Nimittäin ne toimet on siellä alueella, lähellä ihmisiä, päätetty ja valittu juuri siten, että niillä on myös alueellinen hyväksyttävyyys. Nehän voivat esimerkiksi myös olla sellaisia toimia, joilla on päätetty ennakoiden kaavoittaa alue, jonne saadaan vihreän siirtymän hanke, joka tuo sinne kuntaan työtä ja toimeentuloa.

Tätä kaikkea taustaa vasten on vaikea perustella, että ilmastolaki avataan ja kuntien rooli osana sitä poistetaan, mutta mitään, siis yksinkertaisesti mitään, lisätoimia tai vaihtoehtoisia toimia ei olla esittämässä.

Puhemies! Eletään aikaa, jona ilmastomuutos on kiihtymässä ja todellakin uhataan saavuttaa sellainen keikahduspiste, jonka jälkeen kukaan tässä salissa, kukaan tässä maassa, varmaan edes tällä maapallolla, ei pysty hallitsemaan sitä, minkälaisia seuraukset tulevat olemaan. Ainoa asia on se, että ne tulevat olemaan kalliimpia kuin mitä ilmastomuutoksen torjuminen ja sen vaikutuksiin sopeutuminen olisivat.

Ilmastolainsäädäntöä on siis kaikki syy kiristää, ei heikentää, tässä ajassa, ja näin ollen esitän, että tämä lakiehdotus hylätään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

18.52 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kannatan edustaja Perholehdon hylkäysesitystä.

Hallitus on nyt poistamassa kunnilta niiden velvollisuuden ilmastosuunnitelman laatimiseen eli heikentämässä ilmastolakia, mikä vaikeuttaa meidän ilmastopolitiikkaa. Se on askel taaksepäin, se asettaa kunnat ja kuntien asukkaat eriarvoiseen asemaan, ja se tulee kalliimmaksi kuin tähän käytetyt rahat, koska ilmastotoimien viivyttäminen tulee kalliimmaksi kuin viimeistään nyt toimiminen.

Punkt i protokollet PR 126/2024 rd

Ensinnäkin tämä laki ja ilmastolain heikentäminen on erityisen huono veto sen takia, että tämä tehdään nyt tilanteessa, jossa tämä velvoite ei ole vielä ehtinyt edes tulla voimaan, eli olisi ollut tosi arvokasta edes voida arvioida tämän velvoitteen toimivuutta ja palautetta ja muutenkin saada dataa siitä, miten hyvin tämä kuntien ilmastovelvoite lähtisi käyntiin, mutta nyt meillä ei ole tätä tietoa, joten tällaista punnittua arviointia ei edes voi tehdä.

No, samaan aikaan kuntien rooli ilmastotyössä on aivan keskeinen, ja ilmastolakia tulisi näin ollen luonnollisesti soveltaa myös kunnan viranomaisiin. Myös kunnat itse pitävät tätä hallituksen esitystä huonona, mikä on aika kuvaava palaute, eli kunnat olisivat halunneet tämän mutta hallitus vie tämän kunnilta. Ne tarvitsisivat poliittiseen toimintaympäristöön ilmastotyönsä tueksi juuri johdonmukaisuutta, pitkäjänteisyyttä ja ennakoitavuutta, ja nyt hallitus ei anna mitään näistä.

Hallituksen nyt esittämä ilmastolain heikennys ei kunnioita kuntien tahtotilaa pitkäjänteisen ilmastotyön tekemiseksi. Päinvastoin, se heikentää kuntien mahdollisuuksia suunnitella, toteuttaa, seurata ja priorisoida ilmastopoliittisia toimia. Samalla poistuu myös tämä kuntien mahdollisuus hakea erittäin hyödylliseksi koettua määrärahaa ilmastosuunnitelman laatimistyön tueksi, eli tässäkin kunnat ovat nyt eriarvoisessa asemassa, kun tämä poistetaan. Lakisääteinen velvollisuus ilmastosuunnitelman laatimiseksi ja mahdollisuus rahallisen tuen hakemiseen tähän tarkoitukseen loi kunnille pitkälti yhteiset lähtökohdat ilmastotyöhön ja olisi myös pitänyt kaikki kunnat mukana vihreän siirtymän elinvoimaa lisäävässä kehityksessä. Eli tämä heikennys on eriarvoistava kuntien näkökulmasta ja sitä kautta kuntien asukkaiden.

Eli hallitus on nyt jälleen kerran päättänyt heikentää ilmastotyötä tilanteessa, jossa meidän ilmastotavoitteiden saavuttaminen näyttää jo muutenkin erittäin epävarmalta. Itse ajatelen, että kenenkään, joka on sitoutunut ilmastotyöhön, ei pitäisi tätä kannattaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

18.56 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Hallitus tuo nyt tässä heti perään toisen esityksen, missä se heikentää ilmastotyötä, vaikka samanaikaisesti tiedämme, että meidän täytyisi ilmastotyötä kirittää ja tarvitaan lisää ilmastotekoja. Olisi mielenkiintoista kuulla — ja kohta kuulemmekin — toisen hallituspuolueen edustajan puheenvuoro siitä, onko hallitus nyt edelleen silti sitoutunut näihin ilmastotavoitteisiin, mitä on meidän omassa ilmastolaissamme ja mihin me olemme sitoutuneet EU:n suuntaan. Kyllä nyt meillä on jatkuvasti täällä esityksiä, joilla heikennetään tätä ilmastotyötä ja mennään aivan toiseen suuntaan kuin pitäisi.

No, tämän lain osalta, niin kuin tässä jo edustaja Honkonen aiemmin totesi, tämä velvoite kuntien ilmastosuunnitelmastahan tuli lakiin kuntien omasta toiveesta. Olin silloin ympäristö- ja ilmastoministeri, kun tätä lakia valmisteltiin, ja tiedän erittäin hyvin, että nimenomaan kunnat toivoivat ja halusivat, että tällainen velvoite heille luodaan. Ja se on osoittautunutkin siinä mielessä varsin viisaaksi, että kyllä silloin, kun kunnat joko yksin eri hallintoalojen kesken tai kunnat yhdessä — kun tämän suunnitelman voi tehdä myös yhdessä yli kuntarajojen — miettivät niitä toimia, miten tehdään vaikuttavia päästövähennystoimia, on osoittautunut, että nämä kunnat, joilla tällaiset ilmastosuunnitelmat on, ovat myös päästötavoitteissaan edistyneet paremmin kuin kunnat, joilla ei suunnitelmaa ole.

Punkt i protokollet PR 126/2024 rd

Tosiaan ympäristövaliokuntakin tässä mietinnössään kyllä korostaa sitä, että on tärkeää, että kunnat jatkavat yhä ilmastotyötä. Isot kunnat jo tätä työtä tekevät ja ovat aika sitoutuneita siihen, mutta kyllähän tämä esitys nyt nimenomaan heikentää kuntien motivaatiota ja myös mahdollisuuksia esimerkiksi saada erilaista rahoitusta, koska nämä suunnitelmat ovat olleet myös avain siihen, että ulkopuolista rahoitusta on saatu sitten erilaisiin hankkeisiin, mitä kunnat ovat näissä suunnitelmissa miettineet, että aikovat toteuttaa.

Samanaikaisesti, kun me puhutaan siitä, miten tärkeätä on, että me saadaan kaikki mukaan ilmastotyöhön, tällä esityksellä nyt valitettavasti uhkaa käydä niin, että nimenomaisesti näiden kuntien, jotka eivät ole vielä ilmastotyötä aloittaneet yhtä tehokkaasti ja suunnitelmallisesti, tilanne heikkenee entisestään, kun heillä ei ole mahdollisuutta sitten hakea rahoitusta näiden suunnitelmien tekoon. Sanotaan, että EU:ltakin rahaa voi saada, mutta on ihan selvä asia, että yksittäisen pienen kunnan on hyvin vaikea sellaista saada. Jo ihan siihen kaikkeen hallinnolliseen työhön, mikä hakemiseen vaaditaan, näillä pienimmillä kunnilla ei tietysti ole samalla tavalla resursseja.

Nyt oikeastaan haluaisin ja toivon, että saan kuulla tuossa seuraavassa puheenvuorossa, jonka käyttää pääministeripuolueen edustaja Autto, siitä, miten sitoutunut hallitus on ilmastotyöhön, koska valitettavasti ne esitykset, mitä tähän saliin on tuotu, [Puhemies koputtaa] ovat olleet kaikki ilmastotyötä heikentäviä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja edustaja Autto, olkaa hyvä.

18.59 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! On tietysti mukava päästä ääneen, kun näin kovasti toivotaan puheenvuoroa.

Tässäkin keskustelussa toivoisin sellaista pientä suhteellisuudentajua asioihin. Suomalaisista 90 prosenttia asuu jo kunnissa ja kaupungeissa, joilla on ihan vapaaehtoiselta pohjalta tehtynä tällaiset ilmastosuunnitelmat. Ja sehan on aivan loogista ja ymmärrettävää, kun asumme täällä kaukana Pohjolassa, missä talvet ovat kylmiä. Meidän on viisasta pyrkiä esimerkiksi kaikin tavoin vähentämään energian käyttöä, koska se on ihan arjen taloudessakin vaikuttava kysymys. Totta kai on tärkeää, että olemme yhdessä parlamentaarisesti sitoutuneet siihen, että Suomi on jatkossakin koko maailmalle tiennäyttävä siinä, kuinka voimme vähentää päästöjä, mutta samalla on todella tärkeää, että huolehdimme siitä, että myös taloutemme on kestäväällä pohjalla, jotta muut haluavat meitä seurata tämän esimerkin osalta.

Tässä ehkä haluaisinkin vedota myös oppositioon siinä, että vaikka on tällainen vanha sanonta siitä, että hyvin suunniteltu on jo puoliksi tehty, niin sitten täytyy jonkun myöskin tehdä. Ja kyllä meillä Euroopassa regulaatio on viime vuosina mennyt sillä tavoin pitkälle, että esimerkiksi komissio on jatkuvasti tuonut uusia lakiesityksiä — toki niitä olemme tehneet kansallisesti, niin kuin tässä vaikka tämän ilmastolain tapauksen osalta, niin että pienimmiltäkin kunnilta vaaditaan tällaisia erikseen tehtäviä ilmastosuunnitelmia. Eurooppalainen lainsäädäntö edellyttää siis kaiken aikaa meiltä lisää erilaisia suunnitelmia ja raportointivelvoitteita. Ja on selvää, että jos liian iso osa lahjakkaista työelämään tulevista ihmisistä työllistyy tällaiseen meidän eurooppalaisten keskinäiseen raportointiin sen sijaan, että he työllistyvät kehittämään ja myymään maailmalle tuotteita, joilla Eurooppa voi tulevaisuudessakin olla kilpailukykyinen, menestyvä ja vauras maanos, niin me menetämme sen meidän asemamme tällaisena kestäväen kehityksen edelläkävijänä mutta myös demokrati-an, tällaisen ylipäättään hyvän yhteiskunnan, jossa vallitsee ihmisten tasa-arvo, yhdenver-

Punkt i protokollet PR 126/2024 rd

taisuus, oikeusvaltioperiaate ja niin edelleen, osalta, jos emme ole siis kilpailukykyisiä ja muut eivät halua sen takia seurata tätä meidän antamaamme esimerkkiä yhteiskunnan osalta. [Aki Lindén: Ei tällä niin suuret vaikutukset ole!]

Eli tämä on yksi pieni — ja tässä korostan itsekkin sitä suhteellisuudentajua — askel suomalaisen lainsäädännön tekemisessä entistä tarkoituksenmukaisemmaksi, kun vähennetään sellaisia turhia velvoitteita, jotka siellä pienissä kunnissa tässä tapauksessa olisivat siis vaikeita täyttää, mutta jotka ikään kuin tavoitteina jo joka tapauksessa pyritään joka puolella hoitamaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

19.02 Markku Siponen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Honkosen tekemiä vastalauseen 2 mukaisia esityksiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

19.02 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Istun aika usein täällä pitkää iltaa ja kuuntelen mielenkiintoisia puheenvuoroja, vaikka ei olisi niin sanotusti ihan niitä kaikkein omimpia aiheita käsiteltävänä — niitä toki tässä myöhemminkin tulee. Tietysti ilmastonmuutos on meidän kaikkien oma asia, että tällä äsken sanomallani en nyt halua sitä väittää. Mutta minusta on aika mielenkiintoista täällä oppia ymmärtämään tietyllä tavalla sitä logiikkaa ja niitä näkemyksiä, joita tässä demokratian tuottamassa 200 kansanedustajan yhteisössä muilla henkilöillä on, ja olen nyt aika monta kertaa kuullut edustaja Garedewin puheenvuoron näissä kysymyksissä ja pyysin siksi sitten puheenvuoron siinä vaiheessa, kun hän käytti omaa puheenvuoroa.

Siteeraan täällä nyt aivan suoraan tässä eduskunnan istuimen pöytälaatikossa olevaa hallitusohjelmaa sivulta 134, jossa on visio: ”Suomi nousee puhtaan energian ja ilmastokädenjäljen edelläkävijäksi”. Seuraava kappale: ”Hallitus sitoutuu vastaamaan päästövähennystavoitteisiin ja etenemään hiilineutraalisuustavoitteeseen ja sen jälkeen hiilinegatiivisuuteen.” Neljäs kappale: ”Hallituksen tavoitteena on saavuttaa vuositason nettopäästöjä koskevat tavoitteet vuoteen 2030 mennessä. Vuosikymmenen alusta lähtien kertyneen päästövelan kääntämiseksi laskuun hallitus sitoutuu laatimaan päästövelan lyhentämisohjelman vuoden 2024 loppuun mennessä. Hallitus edistää Suomen asemaa edelläkävijänä valmistelemalla hiilinegatiivisuutta tavoittelevan uuden energia- ja ilmastostrategian, jonka keskeisenä osana on teollisuuden puhtaan siirtymän ja investointien edistäminen.” Ja niin edelleen. Vielä tuolla sivun alalaidassa: ”Suomi sitoutuu ilmastolain tavoitteisiin. Päästötavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan aktiivisia toimia.”

No, tietysti oppositiokansanedustajana minun suurin päänsärkyni ei pitäisi olla se, kuinka yhtenäiset hallituksen rivit näissä asioissa ovat, mutta kuten äsken totesin, olen kiinnittänyt huomiota siihen, että täällä perussuomalaisten eräiden edustajien puheissa kiistetään nyt kuitenkin tämä tieteellinen tosiasia, että meneillään on globaali ilmastonmuutos, jolla on tavattomia vaikutuksia meidän elinehtoihimme täällä maapallolla — on sitten kyse sään ääri-ilmiöistä, kuumenemisestä, autioitumisesta ja ihan globaaleista muutoksista vedenpinnan nousussa ja kaikessa tässä muussa, jopa yhteys lukuisiin eri sairauksiin.

Siinä mielessä en nyt itsekään tässä väitä, että juuri nyt käsiteltävä lainmuutos tai se, että se hylätään, on se kaikkein merkityksellisin asia, mutta toki olen tässä samaa mieltä siitä,

Punkt i protokollet PR 126/2024 rd

että nyt tehty esitys pitää hylätä. Vapaaehtoisuus on tietysti yksi mahdollisuus, mutta ihan hyvä laki tässä on voimassa, eikä sitä pitäisi nyt mennä kumoamaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

19.05 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies, hyvät naiset ja miehet! Täällä kun tämä keskustelu on hieman laajentunut tästä lakipykälästä myöskin yleisesti ilmastoon, niin minäkin ajattelin käyttää sananvapauttani ja lukea tästä semmoisen lainatun tekstin, joka kertoo tämmöisestä Robert Imbergeristä, joka opiskeli reaktorifysiikkaa ja termohydrauliikkaa Aachenin teknillisessä korkeakoulussa.

Hän oli ollut markkinoilla, ja siellä oli vihreiden koju, jonka aiheena oli ilmastonsuojelu, ja tämä Robert oli sitten törmännyt siellä ohikulkijana siihen kojuun ja sieltä oli kysytty, kuinka suuri ongelma tämä CO₂ on maailmassa, ja hän ajatteli itsekseen, että nyt on löytynyt oikea henkilö vastaamaan tähän kysymykseen. Hän oli itse kysynyt ilmastoedustajalta, kuinka korkea on ilman CO₂-pitoisuus, ja siellä oli vastattu tietenkin vihreiden kojulla, että on erittäin korkea ja aivan liian korkea. Sitten oli kysytty sitä prosenttiosuutta, ja siellä ei ollut kuitenkaan tiedetty, kuinka suuri se on.

No, tämä Robert sitten kysyi, mitä muuta ilmassa on, ja vihreiltä oli sanottu, että siellä on happea. No, kuinka paljon sitä happea on? Siihen oli ollut vihreiden vastaus, että ei tiedä, mutta hän oli selittänyt sitten, että sitä on noin 21 prosenttia. Se oli kuulostanut tämän vihreänkin mielestä ihan uskottavalta. Ja mitä muita kaasuja ilmassa on? Ei sieltä ollut osattu vastata, mutta sitten tämä Robert oli kertonut, että siellä on jalokaasuja, argonia, ksenonia, neonia ja kryptonina, oletko kuullut koskaan niistä, mutta niitä on yhteensä vain vajaa prosentti. Sieltä oli hämmästely tätä asiaa, että niinkö niitä niin vähän on, ja taas oli kohauteltu olkapäitä, mutta sitten oli kysytty, kuinka paljon on typpeä, kun sitäkin on ilmassa. Kuinka paljon sitä on ilmassa, ei sieltä vihreiden kojulta ollut osattu vastata, ja hänen mielestään oli ollut tarpeekseen. Mutta siis typpeä on noin 78 prosenttia.

Tällä vihreällä olivat sitten vähän lentolehtiset vajonneet sinne alemmas, ja hän oli huuhahtanut sen jälkeen, että tuo ei voi olla oikein, en usko sinua, koska silloin CO₂:lle, eliikka hiilidioksidille, ei jää juuri mitään. Tämä Robert oli vastannut, että siinä se on oikeassa, eliikka meidän hengitysilmassa on vain 0,038 prosenttia hiilidioksidia, ja ei tämä vihreä ollut uskonut sitä ja oli jäänyt monttu auki sinne katsomaan, että mitähän tämä oli.

Mutta tämä Robert nyt kertoo tässä, että hengitysilmassa on tosiaan hiilidioksidia 0,038 prosenttia ja luonto tuottaa siitä noin 96 prosenttia ja neljä prosenttia on ihmisen tuottamaa. Se on siis neljä prosenttia siitä ilmassa olevasta hiilidioksidin määrästä, eliikka sitä on vain 0,00152 prosenttia. Saksan osuus siitä on 3,1 prosenttia, ja näin ollen Saksa vaikuttaa ilman hiilidioksidipitoisuuteen 0,0004712 prosentilla. Eliikka sitten hän oli sanonut, että jos haluaa ottaa johtavan aseman maailmassa, joka maksaa noin 50 miljardia Saksalle vuodessa veroina ja rasitteina, niin miettikääpä sitä.

Hiilidioksidista on tehty se pahis edistämään vihreää siirtymää, ja meitä viilataan linsisiin megaluokan huijauksella, kertoo Robert. Hiilidioksidi on elämän edellytys maapallolla.

Itse tuossa äsken Elon laskuopilla laskin sitä, ja kun Saksan osuus oli 3,1 prosenttia ja jos huomioidaan päästöt per ihminen, jotka Suomessa ovat alhaisemmat kuin Saksassa, ja huomioidaan väkiluku, niin näin ollen suomalaiset ihmiset aiheuttavat päästöjä maapallon hii-

Punkt i protokollet PR 126/2024 rd

lidioksidipitoisuuteen vain 0,000042 prosenttia. Että näin mittavasta muutoksesta tässä on kyse. Halusin nyt vain tämän tuoda esille, kun tuntuu, että kaikki eivät sitä ymmärrä.

Sitten tässä kun on huolissaan oltu siitä, että jos me nyt vapautetaan sitten öljy ja kaikki muu tuolta maanpohjasta, mitä maailmalla on käytetty, niin on ilmeistä, että saattaa vähän lämpötila nousta maailmalla, mutta jos me niin kuin ennallistetaan oikein kunnolla ja vapautetaan kaikki se hiilidioksidi, mitä on vuosisatojen ja tuhansien vuosien aikana tänne maapalloon kertynyt tuonne merenpohjiin ja muualle, niin sen jälkeen tässä ennallistetuksa maailmassa varmaan ihminen ei pärjää, mutta täällä on erittäin vihreää ja sitten varmaan kaikkia liskoja pystyy lentämään ja syömään ja elämään täällä. Niin että minä en ole nyt kauhean huolissani näistä hiilidioksidipäästöistä. Tämä on tietenkin minun näkemykseni asiaan, ja saan sen täällä kertoa, mutta ehkä nyt joku tolkkua pitäisi ottaa tässä kaikenlaisessa keskustelussa. — Kiitoksia. Päätän tähän.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

19.12 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Kun katselee ja kuuntelee päivittäin uutisia ja puhutaan ilmaston lämpenemisestä tietyllä prosenttimäärällä ja puhutaan erilaisista muutoksista, mitä tässä ympärillä tapahtuu, kuten luontokadosta, jotka on kaikki tieteellisesti todistettu, en tiedä, mihin tässä pitää uskoa. Itse näkee tuossa ulkopuolella, että kyllä tässä jotain isompaa muutosta on meneillään koko ajan ilmastonkin osalta.

Se, minkä takia pyysin tämän puheenvuoron, liittyy siihen, että kun näitä ilmastosuunnitelmia muun muassa siinä kaupungissa, mistä olen, eli Tampereella on tehty ja on tehty erilaisia hiilineutraaleja tiekarttoja ja muita, niin ne ovat tavallaan tuoneet ihan siihen kunnalliseen päätöksentekoon niitä asioita, joilla vaikutetaan niihin kehityspolkuihin. Energiatekniikassa on siirrytty, Naistenlahdessa on iso investointi, biopolttoaineita käytetään enempi, luovuttiin semmoisista polttoaineista, jotka ovat ilmastolle haitallisia. Liikennetekniikassa on joukkoliikennepainotteisuutta kasvatettu ja tehty sen tyyppisiä ratkaisuja siellä, eli sähköllä liikutaan, kun ratikalla liikutaan, ja kolmasosa joukkoliikenteestä menee siellä jo tämmöisellä kulkuneuvolla, ja sitten autoillakin liikkumista kaupungissa edistetään niin, että se on sujuvaa, ja jalankulun ja pyöräilyn tekemistä edistetään.

Tässä on ollut tavallaan se, että ne ovat aika tämmöisiä konkreettisia asioita, millä niihin sitten vaikutetaan, ja mitä tämä on tuonut kaupungille, niin tämä on tavallaan hyödyntänyt sitä dataa, mitä on olemassa, ja sitten on tehty valintoja eri investointien ja muitten osalta, ja se on vaikuttanut tämän tyyppisiin asioihin ja ehkä järjestykseenkin, mitä toteutetaan missäkin järjestyksessä. Siinä mielessä tämä on ollut hyödyllinen työ, ja voin sanoa ihan kokemuksestakin, kun siellä olen istunut nyten aika pitkään kaupunginhallituksessa ja pormestarinakin jonkun aikaa, että tämä ei ole ollut ollenkaan semmoinen asia, joka olisi koettu vastenmieliseksi kunnassa. Tiedän, että on eräitä poliittisia ryhmiä, jotka eivät ole niin innostuneita tästä asiasta, mutta valtaosa on tämän jo ottanut tosissaan, ja ollaan viety hiilineutraali Tampereä kohti. 2030 me olemme hiilineutraali Tampere, ja meillä on vielä pieniä töitä, jotka pitää tässä ratkaista. Muutama prosenttiyksikkö on siitä tavoitteesta kiinni, ja me ollaan aika lähellä tässä nyt.

Niin että tämä on ollut hyödyllinen asia, ja siinä mielessä en minäkään usko... Vaikka tämä nyt laista poistettaisiin, niin varmasti isot kaupungit ja varmaan aika moni muukin kunta vievät jatkossa tätä eteenpäin. Tärkeä asia. Tämä on meidän ihan fundamentaalinen kysymys, että me täällä pallolla pyöritään vielä tämän jälkeen. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 126/2024 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

19.15 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Lyly kertoi konkreettisesti hyviä esimerkkejä siitä, miten näitä ilmastosuunnitelmia on kunnissa tehty, mitä asioita niissä on huomioitu ja miten ne ovat sitten johtaneet konkreettisiin toimenpiteisiin ja päätöksiin, jotka ovat olleet varsin kustannustehokkaita päästövähennyskeinoja. Ja jos miettii kunnan vaikuttamismahdollisuuksia, niin nehan ovat nimenomaan kysymyksiä maankäytöstä, liikennesuunnittelusta, joukkoliikenteestä, asumiseen liittyviä kysymyksiä, omia energiaratkaisuja ja niin edelleen. Siinä mielessä nämä suunnitelmat ovat olleet hyvä työkalu käytännönläheiseen ilmastotyöhön siellä kunnissa.

Tässä aiemmin kun edustaja Autto taisi todeta, että kyllähän valtaosa kunnista jo toimii, että nyt vain jotkut pienet kunnat ovat niitä, joissa ei ole suunnitelmia tehty, ja että tämä olisi heille liian vaikeata, niin täytyy sanoa, että me tarvitaan kaikki kunnat mukaan, ja sen takiahan pienten kuntien osalta niitä voidaan tehdä yhdessä naapurikuntien kanssa, ja sitä on paljon hyödynnetty. Toivon todella, että kunnat jatkavat tätä työtä, vaikka nyt valitettavasti tämä velvoite lainsäädännöstä poistuu. Ja todella, kuten totesin tuossa jo aiemmin, tämä on tullut kuntien omasta toiveesta, ja siinäkin mielessä minusta on tosi valitettavaa, että hallitus ei halua kuunnella niitä kuntia, kun me sitten samanaikaisesti tiedetään, että usein tulee kritiikkiä siitä, kun tehdään valtion tasolla jonkunlaisia päätöksiä liittyen päästöjen vähentämiseen, että onko siinä tarpeeksi huomioitu nyt erilaiset olosuhteet eri puolilla maata. Nyt nämä kuntien omat suunnitelmat ovat olleet juuri niitä työkaluja, millä ne ovat voineet miettiä, mitkä ne hyvät ja vaikuttavat toimet ilmastopäästöjen vähentämisessä meidän olosuhteissamme ovat, ja tämän työkalun velvoittavuus nyt katoaa.

Sitten täytyy sanoa, että hyvää on se, että kuitenkin nyt tässä esityksessä halutaan varmistaa sitä, että Suomen ympäristökeskus jatkaa tätä päästötietopalvelun ylläpitämistä, koska se on mahdollistanut sen, että kunnat ovat voineet sitten seurata, miten ne toimet ovat vaikuttaneet ja miten niiden omat päästövähennystavoitteet ovat edistyneet. Suomen ympäristökeskushan myös ylläpitää ihan semmoista hyvin kansankielistä tietoa ilmastomuutoksesta ja ilmastokriisistä ja sen vaikutuksista, ja tietysti soisi, että kaikki kansanedustajat siihen tutustuisivat, koska tänään on kyllä täällä kuullut varsin hämmäntäviä puheenvuoroja.

Hallituksen apunahan on kotimainen ilmastopaneeli, ja tietysti tämä kansainvälinen ilmastopaneeli IPCC kokoaa myös tieteellistä tutkimusta niin, että tiedämme kyllä, mitä kaikkea ilmaston kuumeneminen on jo aiheuttanut ja minkälaisia riskejä siihen liittyy, ja myös niitä keinoja, miten päästöjä voisi vähentää. Ja toivon todella, että hallituksen piirissä näihinkin tutustutaan, koska on hyvin valitettavaa, [Puhemies koputtaa] että vielä vuonna 2024 tässäkin salissa kuulee niin vähätteleviä puheenvuoroja liittyen ilmaston kuumenemiseen, [Puhemies koputtaa] kun me tiedämme, että samanaikaisesti meillä on maapallolla jo monia maita, esimerkiksi pieniä saarivaltioita, jotka veden nousemisen vuoksi ovat jo uppoamassa. [Puhemies koputtaa] Tämä tuska on todella todellista ympäri maailmaa, ja myös Suomessa vaikutukset ovat jo merkittäviä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

19.19 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Todella mielenkiintoista keskustelua, mikä innoitti itsenikin vielä tänne keskustelemaan. Tosiaan ilmastolain muut-

Punkt i protokollet PR 126/2024 rd

taminen: Nythän hallitus esittää kuntien ilmastosuunnitelmia koskevan velvoitteen kumoamista 1.1.2025 alkaen. Kuten tässä on jo tullut keskustelun osalta esille keskustan edustajien toimesta, kyllähän tämä on vähän poukkoilevaa ja huonoa lainsäädäntöä, että kun tämä laki on kuitenkin tullut voimaan 1.3.2023 elikkä reipas puolitoista vuotta sitten, niin nyt ollaankin tätä muuttamassa.

Ja se, mikä tässä on seurauksena, on juurikin se, että kun tuonne pienten kuntien suuntaan puhutaan vihreän siirtymän hankkeista, niin kyllä suuri osa näistä hankkeista on painottunut tuonne maaseudulle, maaseutukuntiin, pieniin kuntiin. Niin kuin edustaja Autto tässä hyvin totesi, hyvin suunniteltu on puoliksi tehty, ja se suunnittelukin jonkin verran maksaa, ja nyt se suunnittelu otetaan tuolta kuntien suunnalta pois. Toivon, että tämä ei vaikuttaisi kovin paljon kuntien motivaatioon viedä vihreän siirtymän hankkeita eteenpäin, mutta kyllä se näyttävästi siltä näyttää, että myös motivaatioon se jonkin verran sitten vaikuttaa.

Puhutaan vihreän siirtymän hankkeista, nyt hallitusohjelmassa puhutaan puhtaasta siirtymästä. Viime vaalikaudella perussuomalaisien ollessa oppositiossa he toivat esille sinivalkoisen siirtymän, ja, kunnioitettu herra puhemies, löysin tämän sinivalkoisen siirtymän paperin, ja tämä on itse asiassa kaksi vuotta vanha paperi. Haluaisin täältä nimittäin siteerata. Kun rakkaalla lapsella on monta nimeä, on vihreää siirtymää ja puhdasta siirtymää ja sinivalkoista siirtymää, niin Sinivalkoisessa siirtymässä nimittäin on luvattu syksyllä 2022 näin: ”Päästökauppa keskeytetään.” No, onko hallitusohjelmassa tämä, minkä perussuomalaiset lupasi? Ei ole. Se ei ole myöskään tässä ensi vuoden valtion budjettiesityksessä. No, sitten täällä Sinivalkoisessa siirtymässä on kirjattu myös, luvattu Suomen kansalle, että ”turpeen käyttö tukipolttoaineena mahdollistetaan poistamalla siltä energiavero”. No, onko se hallitusohjelmassa? Ei ole, eikä se myöskään ole ensi vuoden valtion talousarviossa. Sitten täällä on Sinivalkoisessa siirtymässä perussuomalaisien lupauksena ollut myös, että ”vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoite siirretään vuodelle 2050”. Katsoin siitäkin, että onko se hallitusohjelmassa, niin ei sitäkään näy. Myöskin ”biopohjaisten polttoaineiden liikennekäytön jakeluvelvoitteesta luovutaan.” Tämäkin on laitettu lupaukseksi, mutta ei sitäkään näy täällä hallitusohjelmassa. Kyllä tämä mielenkiintoiseksi vetää, että tällaisia lupauksia on annettu mutta sitten tällaisia päätöksiä tehdään, mitä tänä päivänä käsitellään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

19.22 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Muutama kommentti tähän keskusteluun.

Ensinnäkin ajattelen, että ilmastodenialismin tietoinen levittäminen poliittisella areenalla ei ole mikään ”sanon vain mielipiteeni” vaan se on vahingollista poliittista toimintaa, jolla on myös ollut tässä ilmastopolitiikan historiassa erittäin haitalliset vaikutukset, ja se on osaltaan aiheuttanut sen, että tällä hetkellä meidän liikkumatilanne ilmastotoimien kohdalla on paljon kapeampi kuin mitä se olisi, jos ilmastodenialismi ei olisi vienyt meiltä näitä vuosia, jotka me olemme hukanneet. Toki on ihailtava esimerkki itsevarmuudesta, kun ihminen käytännössä asettaa oman mielipiteensä samalle tasolle kuin käytännössä koko globaalin tiedeyhteisön konsensuksen. Ehkä tällainen ripaus itseluottamusta on varmasti kaikille ihan hyvä, mutta toisaalta joskus sellainen pieni nöyryyskin voi olla ihan hyvä, tai voi olla ihan hyvä esimerkiksi kyky pystyä punnitsemaan eroa tutkitun tiedon ja oman mieli-

Punkt i protokollet PR 126/2024 rd

piteen, joka ei välttämättä perustu mihinkään, välillä. Luulisin, että varsinkin poliittisessa päätöksenteossa tällaisille on arvoa.

Sitten edustaja Garedeu kritisoi tätä, miten pieni rooli tässä nyt meidän työllämme on. Eihän tässä velvoiteta tekemään mitään muuta kuin huolehtimaan meidän omista päästöistä. Suomen ilmastolaki ei käsittele koko globaaleja päästöjä, vaan pointti on se, että Suomen rajojen sisällä me ei aiheutettaisi ilmastokriisiä, että ilmasto ei kuumenisi sen toiminnan johdosta, mitä täällä tapahtuu. Ja tämä sama logiikka tietenkin on sitten muillakin mailla. Eli tehdään edes osamme, sen luulisi olevan kohtuullinen vaatimus.

Sitten minun mielestäni tässä on hyvä vielä korostaa sitä, että se ilmastotyöhän on kuntien näkökulmasta positiivinen asia. Sillä on paljon positiivisia vaikutuksia kuntatalouteen, on paljon esimerkiksi luontopohjaisia ratkaisuja, jotka hyödyttävät monien näiden haasteiden ratkaisemisessa, ne hyödyttävät ihmisten terveyttä. Ainakin meillä Helsingissä on valtava määrä ilmastotyötä, mitä on viety läpi yksimielisesti, koska me nähdään, että niistä on tosi paljon hyötyä laajasti sekä niiden ilmastotavoitteiden osalta että myös kuntalaisille. Ja sen lisäksi tietenkin myös kuntien asukkaat haluavat, että kunnat tekevät ja osallistuvat ilmastotyöhön.

Viimeisenä kehuna olisin halunnut sanoa, että me valiokunnassa vedottiin siihen, että tämä Sykkeen päästötietopalvelun rahoitus turvattaisiin, ja se on hieno asia, [Puhemies ko-puttaa] että se tässä on.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

19.26 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Vielä pyysin puheenvuoron juuri siihen, mihin edustaja Kivelä tuossa päätti puheenvuoronsa, liittyen tähän terveyteen. Jos ajatellaan, että meillä on puhtaampi ilma ja me liikutaan enemmän kävellen, pyöräillen ja muuta, niin nämähän ovat mitä suurimmassa määrin kansanterveyttä, ja tämän tyyppiset asiat ovat täällä myöskin taustalla. On tästä ilmastomuutoksesta mitä mieltä vain, joka tapauksessa puhtaampi ilma on iso osa myöskin tätä, miten me voimme noin terveydellisesti, ja se asia tässä on jäänyt vähän vähemmälle.

Itsekin mietin, että kun hallituksella ovat byrokratianpurkutalkoot nyt olleet niin kuin isona kohtana, ovatko nämä nyt juuri ne byrokratianpurkutalkoot, joissa tehdään tällä kohtaa sitä byrokratianpurkua, kun ajatellaan, että ollaan kuitenkin tällaisen ihan perustallisen asian äärellä, jota tässä yritetään selvittää ja pitää siitä huolta.

Toinen asia vielä: jos ajatellaan niitä maita, jotka ovat edelläkävijöitä tällä sektorilla, niin ne varmaan tulevaisuudessa pärjäävät vähän paremmin myöskin globaalisti kauppapolitiikassa ja muussa, ja tämä merkitys siitä, että tehdään asioita, tuo semmoista tiettyä edelläkävijyyttä, ja markkinoitakin varmasti saadaan tätä kautta.

Jos katsotaan tätä lain voimaantuloa vielä, niin kuten edustaja Kettunen tässä hyvin totesi, tämä on puolitoista vuotta vanha lainsäädäntö, joten ei tästä hirveästi ole vielä arviointia voinut olla, ja olisi voinut odottaa, että katsotaan, onko tämä ollut hyödyllinen. Kun tämä on kunnilta itseltään tullut toive, että näitä selvityksiä saadaan tehdä, uskonkin, että aika moni kunta kuitenkin tällaisen selvityksen tekee, enkä nyt sitten näe, mitä hyötyä tämän purkamisesta tässä yhteydessä on. Siinä mielessä näkisin, että pitää muistaa, minkä takia tätä tehdään. Itse tämä suunnitelmahan on pieni juttu, mutta se, minkä takia tehdään, on se tärkeä muistaa. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 126/2024 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

19.28 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies, hyvät naiset ja miehet! En tiedä... Kerkesin tässä käydä omassa työhuoneessa, ja Kettunen piti niin rasvaista puhetta, että minun oli pakko tulla tänne takaisin, ja sitten kun tulin tänne takaisin, oletan, että edustaja Mai Kivelä puhui minun itsevarmuudestani, ja koska en ollut itse varma, pitääkö tämä paikkansa, pyysin erästä ilmastoasiantuntijaa tarkastamaan näistä luvuista, mitä kerroin tuossa aikaisemmassa puheessani, pitävätkö ne paikkansa, ja ne pitivät kaikki paikkansa. Sen takia uskalsin puhua. Toki itse laskin sen Suomen osuuden siihen, ja otin huomioon väkiluvun, jonka laskin Suomessa 5,5 miljoonalla ja Saksan 85 miljoonalla, ja sitten pienen arvion jouduin tekemään, koska en nähnyt tätä päästötonnia per ihminen. Siinä jouduin hieman arvioimaan, mutta laskin ne niillä luvuilla, että Saksassa se on 7,2 tonnia per asukas ja Suomessa 6,5 tonnia per asukas. Elikkä nämä luvut, mitkä aikaisemmin esitin, oli tarkistettu, ja tämän loppulaskun tein Elon laskuopilla. Elikkä se suhde oli niin, että Saksassa on 17-kertaiset ihmisen aiheuttamat päästöt Suomeen verrattuna, johtuen tästä väkiluvusta.

Sitten, edustaja Kettunen, te olette niin nuori mies, että te ette tiedä, mitä hölynpöly oli. [Mai Kivelä: Onko tämä esimerkki?] Hölynpöly oli semmoista vähän niin kuin uretaania, jota tuvan kylmenemisen takia puhallettiin talon eristeiden sekaan, mutta se, mitä te puhuitte siitä, että perussuomalaiset ovat luvanneet turpeesta... Ei se ole mikään lupaus. Se on ollut meidän tavoite. Te tiedätte sen itsekkin, että me olemme tavoitelleet sitä, ja sen takia tässä hallituksessa on näin hyvät turvekirjaukset. Odotan vain, kun ne saadaan toimimaan. Teidän puolueenne sen sijaan viime kaudella, te nostitte turpeen verotusta, [Tuomas Kettunen: Fossiilisten polttoaineiden verotus nousi!] ja te maksoitte romutuspalkkiota meidän huoltovarmuuden tärkeimmästä asiasta, turvekoneista. Kepu maksoi romutuspalkkiota siitä, että meidän huoltovarmuus saadaan heikommaksi. Onhan tämä nyt ennen kuulumatonta, että keskusta puhuu täällä aivan hölynpölyä [Puhemies koputtaa] ja kuitenkin toimii toisin itse.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

19.31 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu rouva puhemies! Tämä ei ole hölynpölyä, kun minä luen, rouva puhemies, Sinivalikoista siirtymää, joka on perussuomalaisten energiapolitiittinen ohjelma syksyltä 2022. [Juha Mäenpää: Kyllä, se on meidän tavoite!] Se oli teidän tavoite.

Teidän tavoite numero yksi oli, että päästökauppa keskeytetään. Kuinka kävi? Sitä ei ole hallitusohjelmassa, sitä ei ole ensi vuoden valtion talousarviossa. Teidän seuraava tavoite oli, että turpeen käyttö tukipolttoaineena mahdollistetaan poistamalla siitä energiavero. Onko hallitusohjelmassa? Ei ole. Ja onko ensi vuoden valtion talousarvioesityksessä? Ei ole. [Juha Mäenpää: Kuka korotti sitä energiaveroa?] Ja kolmas teidän tavoite oli, että ”vuoden 2035 hiilineutraaliustavoite siirretään vuoteen 2050”. Onko hallitusohjelmassa? Ei ole, eikä ole myöskään ensi vuoden talousarvioesityksessä. Yksi teidän tavoitteista oli myös, että ”kotitalouksien sähkövero lasketaan EU:n minimitasolle”. Onko tätäkään hallitusohjelmassa? Ei ole. Entä onko vuoden 2025 valtion budjetissa? Ei ole. Viimeisenä vielä: ”Biopohjaisten polttoaineiden liikennekäytön jakeluvetoitteesta luovutaan.” Miten kävi? Ei ole hallitusohjelmassa eikä myöskään ensi vuoden talousarviossa. [Markku Siponen: Se nousee!] — Juuri näin, niin kuin edustaja Siponen tuosta takaa huikkasi, se nousee.

Punkt i protokollet PR 126/2024 rd

Kaikki nämä teidän lupaukset ja tavoitteet, mitkä te olette asettaneet itsellenne ja lupauksena Suomen kansalle, ovat hävinneet tuhkana tuuleen. Tähän voin vain todeta sen, että missä PS, siellä petetty vaalilupaus.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäenpää, vastauspuheenvuoro.

19.34 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En tiedä sitten, olivatko keskustan tavoitteina jo sitten se turvekoneiden romuttaminen ja turpeen verotuksen kiristäminen, kun te niin ylpeänä siellä kerotte, että te olette onnistuneet siinä ohjelmassa. Se on totta, että tämä on neljän puolueen välillä tehty hallitus, ja minä kovasti odotin, että keskusta lähtee tähän hallitukseen, mutta te jätitte tyhjän paperin. Te petitte äänestäjänne. Te ette halunneet lähteä kantamaan vastuuta. Voi olla, että nämä meidän tavoitteet olisivat toisin — ne eivät ole mitään lupauksia, vaan ne ovat tavoitteita, [Tuomas Ketunen: Ne oli lupauksia!] niin kuin kaikki puolueet asettavat tavoitteita. Ne saattaisivat olla toisin, jos keskusta olisi kantanut vastuuta. Te olette neljänneksi suurin puolue. Ilman teitä saattaa olla, että jotain meni pieleen. Minä olisin toivonut, [Puhemies koputtaa] että te olisitte olleet mukana. [Hanna-Leena Mattila: Tämäkin on keskustan syytä!] — Totta kai se on teidän syytänne. Te jätitte tyhjän paperin. Te ette halunneet [Puhemies koputtaa] hallitukseen kantamaan vastuuta. Te petitte äänestäjänne.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt puheenvuoro on edustaja Mikkosella.

19.35 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Nyt tässä on osa puheenvuoroista jo lähtenyt aika kauas tästä käsiteltävänä olevasta asiasta. Mutta ehkä nyt sen verran itsekkin haluan pöytäkirjaan täsmentää, että eihän sillä ole mitään oleellista merkitystä ilman osalta, joka siis koostuu erilaisista kaasuista, että mikä niiden pitoisuus on, vaan kysehan on ilmaston lämpenemisessä ja kuumenemisessä siitä, miten näiden ilmastokaasujen, kuten metaanin ja hiilidioksidin, pitoisuus on muuttunut esiteolliselta ajalta. On hyvin yksimielinen konsensus siitä, että nimenomaan ihmisen toiminnasta johtuva fossiilisten polttoainneiden käyttö ensisijaisesti on johtanut siihen, että nyt ilmasto on kuumennut. Sen takiahan tätä ilmastotyötä tehdään, ja siinä kunnilla on todellakin tärkeä rooli.

Minusta oli hyvä huomio tässä — oliko se edustaja Lylyn puheenvuorossa vai edustaja Kivelän puheenvuorossa — se, että nämä ilmastotoimethan, joita kunnissa tehdään, ovat myönteisiä, hyviä ja positiivisia asioita. Sen takia on tosi valitettavaa, että tässäkin keskustelussa on yritetty jollain tavalla kääntää se negatiiviseksi, koska nimenomaan niillä samoilla toimilla myös parannetaan ihmisten terveyttä, saadaan ihmiset enemmän liikkumaan, ilman laatua puhdistetaan ja sitä kautta terveyttä parannetaan, liikennejärjestelyillä, joukkoliikenteen suosimisella tai erilaisilla muilla keinoilla vaikutetaan ilman laatuun, joka on myös yksi terveyttä edistävä asia. Sitten näillä erilaisilla sopeutustoimilla vaikutetaan esimerkiksi kaupunkisuunnitteluun, tehdään erilaisia luontopohjaisia ratkaisuja, lisätään puuston määrää ja niin edelleen, niin edelleen. Ne myös vaikuttavat monella tavalla myönteisesti kuntalaisten terveyteen, hyvinvointiin ja niin edelleen. Sen takia minusta on ollut tosi hienoa, että kunnat ovat näitä suunnitelmia tehneet, ja pidän todella valitettavana, että tämä velvoite nyt sitten lainsäädännöstä poistuu. Toivon todella, että kunnat silti jatkavat tätä työtä, ja tietysti se iso haaste on, miten myös ne kunnat, jotka työtä eivät ole vielä aloittaneet eivätkä suunnitelmia ole tehneet, saamme tähän työhön mukaan, kun ne ovat

Punkt i protokollet PR 126/2024 rd

usein juuri niitä pieniä kuntia, jotka ehkä tarvitsisivat kaikkein eniten sitä tukea ja apua. Myös se sitten poistuu tämän lakiesityksen myötä, nämä avustukset, mitä kunnat pystyivät tähän suunnittelutyöhön hakemaan.

Mutta siitäkin huolimatta, todellakin, kunnilla on jatkossa merkittävä rooli ilmastotyössä. Todella toivon, että kunnat tätä työtä jatkavat, koska se on ollut myös hyvin tuloksellista päästöjen vähentämisen kannalta mutta myös kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta.

Riksdagen avslutade debatten och avbröt behandlingen av ärendet.